

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 91/99

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu dňa 16. decembra 1999 predbežne prerokoval podnet [REDAKOVANÉ] vo veci námietok porušenia práv priznaných v čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c), d) a e) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

Podnetom z 28. mája 1999, ako aj jeho doplnením zo dňa 6. júla 1999 žiada [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), aby Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) rozhodol, že v konaní Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 T 49/95 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 41/97 boli porušené jeho práva garantované v čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c), d) a e) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd skúmal podmienky konania o predložennom podnete.

Senát sa zaoberal otázkou možnosti podania podnetu podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorom sa namieta porušenie práv zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) bez toho, aby podateľ namietal porušenie základných práv a slobôd zaručených v Ústave Slovenskej republiky.

Podľa čl. 1 Dohovoru: „Vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v Hlave I tohto Dohovoru.“

Dohovor platí v plnom znení spolu s ustanoveniami jeho dodatkových protokolov, pokiaľ tieto protokoly členský štát ratifikoval.

Územná (teritoriálna) platnosť Dohovoru je vymedzená územím členského štátu, na ktorom štát vykonáva územnú zvrchovanosť, t. j. štátnu moc.

Termín „každý, kto podlieha ich jurisdikcii“ znamená, že ide o právnické alebo fyzické osoby, bez ohľadu na ich príslušnosť (teda aj podateľ'a, ktorý je občanom Bieloruska), a v čase spáchania trestného činu sa nachádzali v sfére výkonu štátnej moci zmluvnej strany Slovenskej republiky.

Ústava Slovenskej republiky sa problematikou vzťahu s medzinárodnou zmluvou zaoberá na viacerých miestach a viacerými spôsobmi (čl. 11, čl. 86 písm. e) a k), čl. 102 písm. a) a k), čl. 125 písm. e), čl. 144 ods. 2), nerieši však jednoznačne otázku vzťahu medzinárodnej zmluvy a vnútroštátneho právneho poriadku.

Pri absencii generálnej recepčnej klauzuly je problém riešený za pomoci zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Medzinárodné zmluvy, teda aj Európsky dohovor o ľudských právach (včítane dodatkových protokolov), predstavujú zákonnú formu úpravy cez zákon č. 1/1993 Z. z., a tak sa stávajú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

„Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred jej zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah základných práv a slobôd“ - čl. 11 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky: „Ústavný súd môže začať konať aj na podnet právnických alebo fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich

práv.“ Z výkladu tohto ustanovenia je dôležité venovať pozornosť slovám namietajú porušenie svojich práv. Pre účinné namietanie práv musia tieto byť i charakterizované a pomenované, čo predstavuje zákonný predpoklad požadovaný ustanovením § 20 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Keďže táto požiadavka vyplýva z potreby vnútorného právneho poriadku, smeruje k vnútornému záväzku zmluvného štátu zabezpečiť požadovanú ochranu. Takáto ochrana je zaistená druhou hlavou Ústavy Slovenskej republiky.

Ústava Slovenskej republiky v širokej miere preberá niekedy doslovné znenie základných ľudských práv a slobôd, tak ako sú definované v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách.

Po línií vnútornej právnej úpravy je teda potrebné chápať požiadavku ustanovenia § 20 tak, že sa vyžaduje pomenovanie aj základného práva a slobody, ktoré boli porušené, v Ústave Slovenskej republiky.

„V prípade, že ústavná úroveň úpravy verne „prenáša“ do vnútroštátneho právneho poriadku záväzky z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ústavná úprava bude slúžiť ako základňa ich praktickej aplikácie v právnej praxi Slovenskej republiky“ (J. Klučka - Miesto a postavenie zmlúv o ľudských právach a základných slobodách v právnom poriadku Slovenskej republiky, Právny obzor č. 4/1993, s. 323).

Podľa Bohumila Repíka názor, že Dohovor a zrejme aj ostatné medzinárodné zmluvy o ľudských právach stoja nad Listinou, nemá oporu v ústave a neexistuje nijaký mechanizmus, ktorý by umožňoval ktorémukoľvek vnútroštátnemu aplikačnému orgánu dať prednosť medzinárodnej zmluve pred ústavou a inými ústavnými zákonmi (B. Repík – Ľudské práva v súdnom konaní, MANZ Bratislava 1999, s. 26).

K tomuto názoru sa prikláňa i J. Azud, keď tvrdí, že „koniec koncov, po vyčerpaní vnútroštátnych prostriedkov osoba, ktorá tvrdí, že jej boli porušené ľudské práva, môže podať sťažnosť komisii, resp. súdному dvoru podľa Európskeho dohovoru bez ohľadu na ústavnú úpravu toho - ktorého konkrétneho štátu, ak je štát

účastníkom Dohovoru“ [J. Azud – Medzinárodné zmluvy v právnom poriadku Slovenskej republiky (niektoré problémy) - Medzinárodné právo v teórii a praxi súdov Slovenskej republiky (Zborník), Stará Lesná 21. – 23. máj 1996, s. 40].

Medzinárodné dohovory o ľudských právach majú osobitné postavenie v systéme prameňov práva Slovenskej republiky. Za podmienok ustanovených čl. 11 ústavy majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Aj keď majú prednosť pred zákonmi, nemajú prednosť pred ústavou. Nemožno ich pokladať za súčasť ústavného práva. Preto ochrana práv a slobôd z nich vyplývajúcich nemá povahu ochrany ústavnosti. Ústavný súd je orgán ochrany ústavnosti. V dôsledku toho ústavný súd nemá právomoc konať o ochrane práv a slobôd, ak subjekt práva namietne porušenie medzinárodného dohovoru bez toho, aby sa zároveň uchádzal aj o ochranu základného práva alebo slobody zaručených Ústavou Slovenskej republiky.

Ústavný súd vedený týmito úvahami a právnymi závermi rozhodol potom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 1999

JUDr. Ján D r g o n e c
predseda senátu